

Utlåtande över inkomna synpunkter på utställda förslaget RUFSS 2001

Nämnden föreslås besluta

att med nedanstående kompletteringar och ändringar godkänna förslaget till *Regional utvecklingsplan 2001 för Stockholmsregionen* som regionplan för Stockholms län

Kontorets förslag till ändringar punkterna 1-13, 15-22 samt 24-29 samt att tillägga

- Infoga ett folkhälsoperspektiv
- Lyft fram den klassmässiga och etniska segregationen tydligare samt belys åtgärder som kan leda till ökad integration
- Belys den nuvarande bostadsmarknadens negativa inverkan för kommuner och näringsliv att rekrytera personal
- Redovisa nödvändiga utbyggnader av kollektivtrafiknätet för att andelen kollektivtrafikresenärer ska öka
- Beskriv hur redovisade vägtrafikinvesteringar kan optimeras för att nyttjas till kollektivtrafiken
- Avstå från redovisning av flygplatskapacitet tills den av regeringen tillsatta beredningen lämnat sina förslag om hur flygkapaciteten bör förstärkas
- Avvakta med ställningstagande till eventuell ny dragning av väg 263 norr om Märsta
- Framhåll att det långsiktiga skyddet för grönstrukturen bör förstärkas i syfte att sätta upp fasta och bestående gränser för exploatering
- Framhåll vikten av stärkt strandskydd i syfte att värna allemansrätten och allmänhetens tillgång till vatten
- Skrivningar om fritt val mellan kommunernas gymnasieskolor utgår i avvaktan på att segregationseffekterna utretts bättre

att föreslå landstingsfullmäktige att överlämna den Regionala utvecklingsplanen till kommuner och andra regionala aktörer, samt

att föreslå landstingsfullmäktige att uppdra åt Regionplane- och trafiknämnden att följa upp planen och ansvara för dess aktualitetsprövning under nästkommande mandatperiod.

En hållbar samhällsutveckling omfattar både ekologiska, sociala, kulturella, och ekonomiska aspekter. Dessa aspekter är ömsesidigt beroende av varandra och måste vägas samman för att en hållbar utveckling ska uppnås. Målet är att den ekonomiska tillväxten ska utvecklas i harmoni med miljön, men här finns målkonflikter som kräver en balanserad avvägning.

Stockholms län är en region med en kraftig befolkningsutveckling. Den utvecklingen ska bejakas. Men samtidigt tenderar klyftorna inom regionen att växa – mellan fattiga och rika, utbildade och utbildade, mellan yrkesarbetande och arbetslösa och mellan invånare av olika etnisk bakgrund. Den utvecklingen måste motverkas. Vi vill skapa en region som ger förutsättningar för alla att utvecklas oavsett ursprung eller bostadsort.

Stockholmsregionens geografiska läge – med Mälaren och Saltsjön som delar länet – håller på att föra med sig allvarliga sociala konsekvenser med en rik nordsida och en fattig sydsida. Redan idag går utvecklingen i olika tempo i norr och i söder. Företagen måste ges bättre incitament att etablera sig i söder. Blir det inte lättare att färdas, så att boende söder om staden lättare kan finna arbete i norr och så att boende i norr lättare kan arbeta i söder, kommer denna negativa utveckling att gå ännu snabbare. Den regionala obalansen måste brytas.

Stora skillnader i hälsa finns idag mellan olika grupper, samhällsklasser och geografiska områden i regionen. Folkhälsan avgörs till största delen av de materiella och sociala villkor som olika befolkningsgrupper lever under. Samtidigt finns det mycket stora skillnader mellan olika grupper, både i livslängd och sjuklighet. Dessa skillnader sammanfaller nästan helt med de socioekonomiska förhållandena.

Befolkningen i de södra delarna av Stockholms län har i genomsnitt en klart sämre hälsa än befolkningen i de norra länsdelarna. Ohälsa varierar dock starkt mellan olika bostadsområden. En regionutveckling som bidrar till rättvisa förutsättningar så att allas potential tas tillvara kräver att dessa sociala orättvisor bekämpas.

En region där människor skiktas efter inkomst och delas upp i geografiskt åtskilda områden riskerar leda till sociala spänningar som utgör ett allvarligt hot mot ett demokratiskt och långsiktigt hållbart samhälle. Den tilltagande boendesegregationen måste brytas.

Regionplanen bör påvisa hur tillgång till arbete, utbildning, kommunikationer och boende påverkar hälsan. Tillgång till grönstruktur och till mindre grönområden i anslutning till varje bostadsområde, begränsningar av buller och förbättrad luftkvalitet är viktigt. Flerkärnigheten bör betonas, eftersom den bäst tillgodoser kraven på en utveckling som kännetecknas av regional balans. Behovet av en utveckling för att bryta både den sociala och etniska segregationen måste betonas.

För att främja hälsan hos människor med olika former av funktionsnedsättningar är det viktigt att hela samhället är tillgängligt, en aspekt som bör finnas med i det fortsatta arbetet.

Arbetsmarkanden i regionen är kraftigt könssegregerad. Många kvinnor är ofrivilligt hänvisade till deltidsarbete, kvinnodominerade yrken värderas lägre och lönediskriminering beroende på kön förekommer. Den könsmissigt sneda rekryteringen till teknisk och naturvetenskaplig utbildning bidrar till den könssegregerade uppdelningen på arbetsmarknaden. Jämställdheten mellan könen måste förbättras.

Alla regionens invånare måste ges jämlika möjligheter och likvärdiga förutsättningar till arbete, bostad, kollektivtrafik och hälsa. Detta förutsätter fortsatt ekonomisk tillväxt, men förenat med en mer rättvis och jämlik fördelning av de gemensamma resurserna mellan länets invånare än vad som varit fallet under senare år.

Ekonomisk tillväxt och rättvisa är varandras förutsättningar. En region där alla är delaktiga är också en region där den ekonomiska aktiviteten kan optimeras eftersom ingen slås ut eller inte ges tillfälle att bidra efter sin förmåga.

Utbildning spelar en central roll för både tillväxt och rättvisa. Antalet högskoleplatser i regionen är inte idag tillräckligt för den kunskapsnivå som är nödvändig för framtiden. Stockholmsregionen har färre högskoleplatser än vad som motiveras av befolkningens storlek och långt färre jämfört med vad regionens arbetsmarknad efterfrågar.

Den otillräckliga dimensioneringen av regionens högre utbildning tenderar även att befästa den sociala snedrekryteringen. Nya högskoleplatserna bör förläggas till områden med låg övergångsfrekvens från gymnasium till högskola. Södertörns Högskola bör tillföras mer forskningsresurser och utvecklas till universitet.

Ambitionen för regionens utveckling måste vara att sprida utbildning och kunskaper mer brett än vad som sker idag. Tillgängligheten till eftergymnasiala studier som går att kombinera med förvärvsarbete behöver förbättras. Vuxenutbildning och särskilda satsningar på de grupper som har lägst utbildning är nödvändig.

Den starka ekonomiska tillväxt som för närvarande råder i regionen är beroende av en relativt stor befolkningstillväxt. Utan ett ökat arbetskraftsutbud leder efterfrågan på arbetskraft till en överhettning på arbetsmarknaden som resulterar i att den ekonomiska tillväxten avstannar. Bristerna i bostadsförsörjning och kommunikationer är allvarliga hot mot såväl ekonomisk tillväxt som rättvisa livsvillkor i regionen.

Bostadsbristen i regionen är en realitet. Inte på många decennier har boendet i Sverige varit en så utpräglad klassfråga som vad som nu är fallet i Stockholmsregionen. De höga kostnaderna för nyproduktion gör att detta blir ett attraktivt boende som bara kan efterfrågas av ett fåtal.

Bristen på boende till rimliga kostnader hotar dessutom kommunernas personalrekrytering till vård- och serviceyrken och också vissa företags rekrytering. Detta är särskilt tydligt i kommuner där bostadskostanden är extremt hög och där det saknas billiga hyresrätter. Trenden att driva på en ökad omvandling av hyresrätter till bostadsrätter förvärrar denna utveckling.

I första hand vilar ansvaret för bostadsförsörjningen på kommunerna. De allmännyttiga bostadsföretagen är viktiga – dels för att vi ska kunna fortsätta att ha rimliga hyror i Sverige och dels för att hyresrätten är ett alternativ för den som inte kan eller vill köpa sitt boende. För att värna hyresrätten som boendeform behövs bland annat ett nationellt stöd till produktionen av nya hyresrätter. Regionen behöver statens medverkan för att återupprätta den sociala bostadspolitik.

Flygverksamheten vid tidigare flygflottiljen F18 bör avvecklas i sin helhet i samband med att området exploateras för bostäder.

Stockholmarna har Sveriges längsta restider i dag. Det för även med sig att enskilda människor får allt svårare att planera sin tid. En viktig del av välfärden i storstadsområden handlar om tillgänglighet. För näringsliv och samhälle förorsakar bristerna i transportsystemet miljardförluster årligen.

Kraven på ökad rörlighet skapar miljöproblem, dels på grund av att trafikapparaten är energikrävande och dels för att den kräver stora ytor. Samtidigt kan inte en modern storstadsregion ha en infrastruktur som skapar stora bilköer med de effekter det har på både ekonomi, miljö och enskilda människors välfärd.

En hållbar utveckling kräver att staten tar ett stort ansvar för Stockholmsregionens problem. Stockholmsregionen fungerar som en motor i hela Sveriges ekonomi. Etableringen av nya näringar och företag riskerar att hämmas på grund av den tilltagande trängseln i Stockholmsregionen.

Det är oerhört centralt för regionens utveckling att kollektivtrafiken ges en huvudroll. För att den framtida trafikökningen ska tillgodoses genom kollektivtrafikens utbud krävs en omfattande kollektivtrafiksatsning. Samtidigt krävs också mycket omfattande vägtrafikinvesteringar.

I dag är det regionens kvinnor som utgör majoriteten av kollektivresenärerna. Kortare restider genom förbättringar av kollektivtrafiken innehåller därför en viktig könsaspekt; det handlar om att förbättra kvinnors vardag.

Stockholmsberedningen har i sitt delbetänkande lämnat ett värdefullt bidrag genom att skapa politisk samsyn kring de för regionen viktigaste investeringarna i kollektiv- och vägtrafiken. Beredningens arbete avslutas den sista december år 2003. Det är därför viktigt att Stockholmsregionen har en strategi för att därefter vårda och utveckla resultatet av Stockholmsberedningens arbete.

Stockholmsberedningen har av regeringen fått direktiv att utreda regionens framtida behov av flygkapacitet. Innan beredningen lämnat sina förslag finns inte skäl att vare sig fastställa eller avskryva något av de alternativ som diskuterats.

Miljö- och naturhänsyn krockar ofta med att mer mark måste tas i anspråk för exploatering och nya kommunikationer. I det fortsatta arbetet bör förespråkas att det långsiktiga skyddet för grönstrukturen förstärks. Gränser för exploatering måste sättas så rädslan för att grönområden bit för bit tas i anspråk kan avvärjas.

Alla ska i största möjliga utsträckning ha tillgång till vår natur. Eftersom många av regionens fritidshus omvandlas till permanentboende ökar behovet av att i länet etablera kolonistugeområden.

Privata egendomsintressen får inte överordnas målet om en god livsmiljö för folkflertalet. Det är därför oroande att strandskyddet i praktiken urholkats successivt alltsedan det generella strandskyddet infördes. Det bör framhållas att möjligheterna att bebygga stränderna bör bli betydligt mer restriktiv.